

www.topsrbija.com

U okviru prostorno kulturno-istorijske celine starog jezgra Zrenjanina, nalazi se Palata pravde (zgrada suda i zatvora), sagrađena u periodu od 1906 - 1908. godine. Na raspisanom konkursu Ministarstva pravde u Budimpešti, prvu nagradu za projekat zgrade županijskog suda i zatvora dobio je budimpeštanski arhitekta Šandor Ajgner.

Svojom namenom i veličinom zgrada svedoči o sve većoj ulozi Velikog Bečkereka kao administrativno upravnog i regionalnog sedišta Torontalske Županije. U okviru prostorno kulturno-istorijske celine starog jezgra Zrenjanina, nalazi se Palata pravde (zgrada suda i zatvora), sagrađena u periodu od 1906 - 1908. godine. Na raspisanom konkursu Ministarstva pravde u Budimpešti, prvu nagradu za projekat zgrade županijskog suda i zatvora dobio je budimpeštanski arhitekta Šandor Ajgner. Svojom namenom i veličinom zgrada svedoči o sve većoj ulozi Velikog Bečkereka kao administrativno upravnog i regionalnog sedišta Torontalske Županije.

U poslednje tri decenije 19. veka do Prvog Svetskog rata, širom Austro-Ugarske monarhije, podizane su zgrade pravosudnih organa kao deo novog pravnog sistema koji se formirao nakon Austro-Ugarske nagodbe. Sudske palate (županijski i sreski sudovi) i zatvorske zgrade podizane su po pravilu zajedno i činili su zatvoren kompleks, što do tada nije bio slučaj. Palata pravosuđa je kategorizovana kao spomenik kulture od velikog značaja. Ana adresi: Kej 2. oktobar br. 1 Katastarska parcela br. 5843 K.O. Zrenjanin. Investitor je bilo tadašnje Ministarstvo pravde Austro-Ugarske monarhije, a vreme gradnje od 1906-1908. godine. Projektant je pomenuti arh. Šandor Ajgner.

Ova monumentalna dvospratna građevina podužne kje osnove u obliku nepravilnog ciriličnog slova P, sa veoma izduženim uličnim krilom koje je postavljeno paralelno sa tokom Begeja. U arhitekturi palate preovlađuju elementi stila neoromanike. Uprkos činjenici da je zgrada suda izgrađena u jednoj već prezivljenoj, zakasneloj struji akademizma i u vremenu kada secesija kao začetak modernijih shvatanja u arhitekturi, osvaja Evropu i ozbiljno uzdrmava krute obrasce akademizma, ima izuzetnu vrednost za grad Zrenjanin i njegovo okruženje. Nakon sto godina od izgradnje, zgrada suda i zatvora u Zrenjaninu uspešno zadovoljava istu namenu, kroz nekoliko državnih i pravnih sistema koji su se u međuvremenu smenjivali.

Od profanih građevina, pored Gradske kuće (nekad Županijske palate), zgrada suda i zatvora predstavlja najvrednije arhitektonsko delo u zaštićenom graditeljskom korpusu na teritoriji grada Zrenjanina. Pored istorijske i arhitektonske vrednosti, palata ima izuzetnu ambijentalnu vrednost - sa koje god strane se sagledava, pruža jedinstven prizor. Danas, uostalom kao i u prošlosti, skreće pažnju svojim dominantnim položajem u prostoru oko jezera i Malog mosta, jer redak je slučaj, čak i u većim gradovima, da postoji još negde ovako

monumentalna palata namenski građena za instituciju pravosuđa.

Palata pravde u Zrenjaninu stavljena je pod zaštitu zakona Republike Srbije i proglašena za spomenik kulture 1972. godine (dopunsko rešenje 01-104/1-72), a od 1991. godine, spomenik kulture od velikog značaja („Sl.list APV“ br.28 od 30.12.1991. god.). Iako je zgrada valorizovana kao vredno arhitektonsko delo koje je decenijama pod pravnom zaštitom, neophodna je permanentna i kvalitetna fizička zaštita!

